

78.

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda in Scholis Medicorum die Martis decimo tertio Februarii Anno M. DCC. XLII.

M. JOANNE-BAPTISTA-LUDOVICO CHOMEL, Medico Regis Ordinario, Doctore Medico Præside.

An prægnanti, superveniente uteri Hæmorrhagiâ, partus manu promovendus?

I.

OMINIBUS insitum est à naturâ, ut retinendæ vitæ, sic etiam, quæ altera quasi vita est, suscipiendæ prolis desiderium. Non inani ludere credit imagine cui dulces sunt filii, mores, & imaginem paternam referentes. Cautum est igitur à summo Creatore, ut certo ætatis tempore, ubi accretionem legitimam acquisierint partes, tonum fibræ, *energiam* fluida, favente longo testium tractu, miro complicatâ ordine tenuissimorum vasculorum congerie, spermaticis arteriis officiosè famulantibus, humor prolificus elaboraretur, & ulteriùs per vasa deferentia vesiculis seminalibus crederetur. Cautum est ut, roboratis ad emissionem partibus, magnâ vi constrictis, in actum erumpentibus, spiritibus turgescens semen in atva naturæ spirantia projectum hominis primordia excitaret, evocaret ad vitam, propelleret ad motum. Ergo semen humor etsi mole parvus, substantiæ nostræ pars melior, sarcina non inutilis, secretionum ultima & perfectissima, in quo nidulatur vita quam mox daturus est, cujus in sanguinem refluentis beneficio firmantur partes, quem non sine sanitatis, imò vitæ ipsius dispendio elargitur prodigus amans & amens, semen primâ ætate humore plurimo diffluens, ideòque immaturum, in juventute acriùs erumpens, addicitur generationi, inchoatque conceptionem. Quomodo autem id fiat enodare arduum. Numquid enim in semine vis delitescit sui formatrix, sibi domum architectans? Absurdam rem! Numquid conceptus est actio seminum utriusque parentis mixtorum in disponendam prolis generandæ

materiam? Fœminis deficere semen demonstratur. Numquid ab universo corpore quæ modò confusæ latebant seminis deciduæ particulæ, ita motu adventitio expediuntur, ut singulæ migrent ad effingendas partes iis planè consimiles à quibus effluxerunt; quæ à capite prodiere conveniant ad coagmentandum caput, quæ à pectore ad pectus, quæ à renibus ad renes, &c? Hæc obsolevere ex quo organi cujusque mechanismus, partis cujuscumque functio propria innotuerunt. Adhuc forsan submersa puteo veritas latet. Quid enim sentiendum est de Neotericorum systematibus? Si quibusdam fides adhibeatur, aura seminalis in uterum avidè hiantem appulsa per tubam ad ovarium fertur, ova veterno sepulta excitat, fœcundat; ova fœcundata per tubam in uterum deferuntur. At quo pacto tunica tubarum valida, dura penetrabitur? Quo pacto ova per tubam non mediocriter distantem ab utero viam relegere enitentur? Secundum quosdam nec inferioris notæ, seminalis aura calcaribus admotis sanguinea subit vasa, cruorem fœmininum invertit, succorum mutatur indoles, ovum tumescit, inflatur, libertatis impatiens carcerem (ovarium dico) relinquit, per tubam motu & calore dehiscentem labitur in uterum, huic alligatur alimoniæ suscipiendæ gratiâ, nec indè excernitur nisi solutâ adhæsione. At nonne longum iter simplicitatis amans natura recusat? Tot & tantis difficultatibus perterriti quidam nova, inaudita, ingeniosa forsan finxerunt commenta, splendido errore ludentibus microscopiis in masculino semine visi sunt vermes mirabiliter ita pullulantes ut gutta seminis decies centena millia & amplius animalculorum contineat, quæ toti Europæ incolendæ sufficeret. Ex tot millibus vitâ plenis unum quandoque, rarò duo aut tria, cæteris inutiliter à naturâ creatis, benignè ab ovario excipiuntur. Vermiculi cauda umbilicalem informat funem quâ succi appellant: vermiculi pellis liquore uberiori expansa *amnios*, cicatriculâ insignis ovi membrana *chorion* erit. Si tunc vermiculus probè omnem ovi substantiam impleat, mascula proles erit; si non omninò repletur ovum, naturæ suæ adhuc particeps matris retinebit imaginem & sexum. Ergo fit ex verme homo, fit metamorphosis in homine, ut in insectis: quis referens non horresceret? Quidquid sit, quocumque modo id fiat quod nos angit & latet, ex congressu maris & fœminæ naturæ votis respondenti, concipitur fœtus momento facili difficiles parentibus ærumnas procreaturus.

II.

CONCEPIT mulier! sinu gestat fovetque fœtum! quemadmodum enim semen terræ gremio exceptum humoris ope cælestis intumescens, calore solis intùs agente & movente suscitatum fibrillas emittit, radices dispergit, culmos caules assurgens producit, folia tandem, flores, fructus atque semina uberrim effundit; sic ovum uteri sinu susceptum, spiritu masculo prius perfusum, calore materno fotum, nervulos, arteriolas, venulas expandit, pelliculas, membranas pertundit, obvios uteri porulos permeat, movetur, movet, animatus est, inutilia pellit, vitales succos avidè haurit, hos subigit, recoquit, puncto saliente se prodit. Ne verò pereat delicatula hæc generis humani radicula, sapientissimi creatoris benevolentia tuniculas tenues modò, modò validas extruxit membranas ut embryonis in dies magis ac magis alescentis, increscentis fulciantur rudimenta: nec enim ampliùs ovum, nec embryo, jam fœtus est plenius exposcens pabulum. Alimoniam ergò dat abundè (fusiùs quandoque) placentula. Hæc membrana innumeris fœtûs & fœtæ vasis informata & irrigua, utero spongiosi pulpamenti ope molliter adhærescens, sustinet universam molem fœtûs cum suis membranis & aquis quibus innatat. Num verò sanguinis materni parte puriori fruitur ut cedat in nutrimentum? Num sui juris gloriosus infans lacteo-chylosam à matre suscipiens materiam, hanc elaborat, sibique propriam facit? Num oris ope liquorem *amnii* sugit infans, vel solius umbilicalis funiculi beneficio vitâ fruitur? Utinam verum demonstraretur. Quidquid sit, plus metuendum, plus arcendum est periculi ex turgescenti matris sanguine, quàm exposcenda luxurians ubertas. Nulla etenim inter abortionis causas præsentior, nulla frequentior periculosiorque quàm plethora. Dubitas? Prægnantis statum attentiùs considera. Fœtûs vel gratiâ vel præsentiâ consuetæ hactenus purgationes irretiuntur, turbantur, vel cessant, indurantur lactescuntque mammæ, micant reptantes venæ, livescit areola, qui modò vix pyrum magnitudine suâ superabat uterus expanditur; extenduntur vasa ejusdem; major fit humorum appulsus, comprimuntur viscera vicina, horum retardantur functiones, abdomen ad rupturam fermè inflatur: novus hospes motu, calcitratione, pondere ligamenta tendit, aortam descendentem vasaque sanguinea gravat, matris turbat animum: pallor vultûs, oculorum albicantium cavitas, palpebrarum gravitas, inguinum tumor, nausea, pica, urinæ albicantes, stillantes, pulsûs vehementia, corporis torpor, ad somnum proclivitas, lumborum gravitas, vomitus assiduus, ptyalismus creber, tenebricosa vertigo, dolor capitis, odontalgia pertinax, miseras malè vicissim torquent prægnantes. At ex plethorâ uberiùs exundante graviora manent. Funestam sortem subit sæpiùs heu! immaturus infans quem sinu gestat plethorica mater. Prægnans abortit, & quæ vitam erat elargitura parat ultrò necem non sine magno propriæ vitæ discrimine.

III.

CUM omnis naturæ cura eò ſpectare debeat ut fœtus non priùs in lucem edatur quàm exactis novem geſtationis menſibus, ſuam fuerit conſecutus maturitatem, ſic abortus pronuntiandus eſt, ubi fœtûs immaturi ante diem excluſioni præſcriptam exitus quâcumque de causâ concitatur & commovetur. Quidquid autem uteri ſpaſmum valebit irritare, quidquid illius fibras vellicabit, quidquid placentulam ſuccutiet, quidquid muſculos abdominis ſuſcitabit, nervorum *erethiſmum* excitabit, quidquid humorum accendet *orgaſmum* veluti mochlicum, emeticum, ſaltatio, ictus, lapſus, diæta vinoſa, atomatica, ignes fluidi, febris violenta, &c., illud omne mox abortum promovere valebit. Uterus pars nervea, muſculoſa, ſenſu donata exquiſitiſſimo, cum omnibus fermè abdominis partibus nervorum interventu cohærens & conſentiens, facillimè irritatur & afficitur. Abortum promovent morbi quamplurimi, tuſſes ferinæ, dyſenteria, inteſtinorum tormina, renum calculus, ſcorbutus, variolæ confluentes, omnes peracuti morbi. Sit prægnanti in victu ſobrietas, in motu & quiete certa ratio, curſus, ſaltus, choreas devitet; equitatione vel venatione non delectetur; alvus nec nimiùm ſit ſtricta, nec laxa nimiùm; partus immaturos caveas ne provocent vehementes animi affectus; non ſpem uteri avertant terror, ira intenſa, nec medullis acriùs inſidens amatorius furor diſjiciat homuncionis radiculam. Quot ergo undique circumſtant pericula! Nondum ſatis eſt: periculoſiorem jam innuimus abortionis cauſam, plethoram vocant. Hæc ex nimiâ præſertim rubræ partis ſanguinis mole ducens originem uteri vaſa diſtendit, placentam ingurgitat, fœtum pænè ſuffocat, ſuccoque nutriente defraudat inſontem. Si igitur plethoricæ prægnantes, naturæ ſuadente vi primis geſtationis menſibus placidam menſium non habeant excretionem, ſi venæ ſectione ſat frequenti non ſubleventur, metuendum ne uteri vaſis ſanguine turgidulis placenta nimio preſſa pondere fatiſcat, concitetur tandem immedicabilis hæmorrhagia. Tunc ſanguis non guttatim, non albidus, non ſeroſus, ſed floridus, continuòque erumpit. Comitantur hanc ſanguinis excretionem dolores lumborum & coxendicis; hypogaſtrica dolet regio & ad umbilicum ſerpit pungens hic dolor, nauſcabunda mulier pondus ſentit novum, mammæ detumeſcunt, livida facies, pulſus creber, durus, modò febriculoſus, elanguentis & tremuli fœtûs agitationes uteri hæmorrhagiam comitantur, quâ datâ portâ irruente cruore arteriæ hiant magis ac magis, plorant ſanguinem. Si tunc ſanguis in grumos concretus conglobatim exit, cordis palpitatio, lypothimia viribus effœtis ſanguinis lapſum ſequntur. Numquid ad volatilia, alexiteria, aſtringentia ſit confugiendum? Falsâ ſpe deluſus fœtui & matri morâ exitiali nocebis; partum porius juves illicò, matris, fœtûſque vitam opportunâ operatione ſervaturus.

IV.

PRÆGNANTES plethorâ facillimè turgeſcentes quocumque geſtationis tempore; ſivè ante, ſivè poſt ſeptimum menſem, hæmorrhagiâ corripiuntur; præſertim ubi caſus, colliſio, nimia membrorum extenſio, vehementes animi affectus præceſſerint. Hæmorrhagia, ſivè ſanguinis immodicum & continuum profluvium avulſas facit ſecundinas. Si perſeverat, animi deliquio corripitur prægnans, ſpaſmo & convulſionibus torquetur, præceps ſubit mors. Non igitur cunctandum. Ergò ubi ſatis de hæmorrhagiâ conſtiterit, tum quod ſanguis conglobatim & continuò ſtillat, tùm quod ſecundinæ ori uteri adjacent, ad operationem citò devenias; nec teras tempus in præſcribendis cardiacis potionibus, aſtringentibuſve remediis actionem vaſorum ſpaſmodicam excitantibus, non ſedantibus. In expectatione periculum eſt ne gravida ſub manibus expiret. Fœtûs ergò acceleretur excluſio. Adhibitis quæ requiruntur cautionibus, collocatâ convenienter ægrâ, ſuperiore & inferiore corporis parte æqualiter in lecto recumbentibus, (quod in partu naturali aliter ſe habet) obſtetrix digitis butyro recenti vel oleo inunctis, os uteri tangat, ſenſimque dilatet, ita ut digitorum omnium apices poſſit intrudere. Omnia tunc cum judicio, arte & induſtriâ peragenda ſunt, pro re præſenti, pro fœtûs ætate; ore uteri ampliato, membrana digitis laceranda eſt, in ruptam membranam, favente aquarum lubrico flumine, immittenda manus, infantis pedes ſuo loco quærendi, ſepoſito quovis alio membro ipſomet capite. Nec matris viribus confidas. Pedibus infantis repertis, hos, ſi fieri poteſt, conjungas, trahas, vertaſque infantem; ita ut ventre digitis pedum & facie pronis, infans vergat ad inteſtinum rectum, ſicque omninò extrahatur. Quo facto ſtatim & ſecundinæ educuntur, viam monſtrante funiculo umbilicali. Uterus ſedulò repurgetur ab omnibus ſanguinis grumis & membranis, ſi tamen ſinant ægræ vires; ſecus lochiis ſuccedentibus res omnis committenda. Inter operandum jubente periculo ſactâ baptiſmatis undâ abluendus eſt, & regenerandus. Sublato & deligato quamprimùm fœtu, reciſo umbilicali funiculo, excluſis opportunè ſecundinis, matri providendum. In partu naturali puerpera niſibus ſuis operationem non ſine dolore ſollicitantibus rem aggreditur, inchoat, perficit, ſivè aerem per manum clauſam cohibeat, ſivè diaphragmatis muſculos complanet, abdomenque ad inferiora comprimat: at in violento partu arte famulante & obſtetricante indiget puerpera. Quantâ igitur prudentiâ, doctrinâ, manſuetudine, expe-

rientiâ indigeat obstetrix, quis ibit inficias? Absolutâ partûs operatione, puerperâ in lectum calidum delatâ, omni sublato refrigerio, in medio quasi tepore blando, altâ quiete contineatur ægra sine ullo corporis motu. Diæta præscribatur secundum indicationes; si febris ardet, tenuis sit victus, secus, lautior concedatur, ut evacuationibus sufficiant vires. Enemata emollientia quâque die præscribantur, ne humorum diversi generis salsedine irritentur viscera. Lacte generato, & ad mammas ubertim appulso, præcedente motu horripilatorio, & febrilem rigorem mentiente, lac apparet spissius, areolam conspurcans, colore flavescens, naturale infantuli repurgamentum, mox albedine, dulcedine, consistentiâ donandum. Si tamen perversus lac non conservandi animus puerperam corripuerit, infansque per nutrices mercenarias sit educandus, lactis ad evacuationem & turbas attendendum. Quo quidem in casu in præscribendis saphenæ sectionibus prudens festina lentè, remque potiùs dubiam naturæ solerter medicanti committas, quàm remediis temerè utendo, infamiam incurras.

V.

QUIS, inquies, partum non suadebit promovere, ubi nulla spes affulget futurum ut, hæmorrhagiâ superveniente, salvâ matre, salvus esse possit fœtus? At non operationem tantum suademus & præscribimus, hanc festinare necessarium, hanc tardare noxium asserimus. Inter pericula quæ prægnantes circumstant, haud sævius ullum novimus, quàm quod ex hæmorrhagiâ venit. Tunc venæ sectioni confidentiùs morbi curatione commissâ, eluditur sanatio, & ad operationem deveniunt, ubi de sorte matris & infantis penè conclamatum est. Quid tunc auxilii sperabunt ex arte mater, infansque. Languent matris vires, marcescit fœtus, & quemadmodum flos tenellus ex arbore filo tenui adhuc pendens & vegetans modò decidit levi quâcumque de causâ ruptus, sic infans quem turbavit uteri hæmorrhagia, aquarum, sanguinis, humorum pondere suffocatus modò peribit, ni ad lucem, ad vitam evoces. Ergò infans cara spes parentum, cujus nati, nascentis vel nasciturі disturbare animam eripere est, infans quem immaturâ exclusione promovere nusquam licitum fuit, nequidem utile, perit. Ergò dum sinunt utriusque vires, jubet utriusque præsens status ad operationem accingi, neutrum juves, si alteri subveniri non potest, quin lædatur alter: fallor. Nusquam terrarum evenit, ut expediat matrem vel infantem enecare. Vel enim vitâ orbatur infans, vel non. Mortuo fœtu sæpè res omnis naturæ committenda: proprio marte hospitem, nece suâ factum hostem propellet foras. Vitâ si fruitur infans, forasque exire non possit, tum propter imperviam ossium innominatorum diductionem, tum propter varia impedimenta, ne dicas tunc cæsareum partum in certâ desperatione dubiam spem esse. Quoties salvâ matre, salvo fœtu tentatus est! Quemcumque ergò in statum devenerint mater infansque, habent quod sperent ex arte. Sed quid in præsenti casu, nempe in hæmorrhagiâ uteri ab operatione reformidabunt? Ex arteriis funditur in hæmorrhagiâ sanguis, arteriarum ora nescient coalescere, quandiu præsente fœtu uterus extendetur; nec constringi, nec pristinum recuperare tonum poterunt, nec cessabit hæmorrhagia: frustra ad venæ sectionem, tanquam ad sacram confugies anchoram, fluidorum imminutâ mole vegetior arteriarum erit elater, accrescet hæmorrhagia: inutiliùs etiam astringentibus confides, nescit fibrarum tonus comprimi, suscitatur. Quocumque ergò te vertas, citò deveniendum est ad operationem.

Ergò prægnanti, superveniente uteri hæmorrhagiâ, partus manu promovendus.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Antonius-Joannes Daval.
M. Robertus-Hubertus Linguet.
M. Petrus Roussin de Montabourg, Consiliarius Medicus regis ordinarius, necnon urbis Regiæ, Regiique Nosocomii San-Germani in Layâ.
M. Achilles-Franciscus Fontaine.
M. Joannes-Baptista Ludovicus Chomel, Medicus Regis ordinarius, Actûs Præses.
M. Hyacinthus-Theodorus Baron.
M. Gabriel-Antonius Jacques.
M. Claudius de la Vigne de Frecheville, Medicus Regis & domûs Reginæ ordinarius.
M. Joannes-Damianus Chevalier, Medicus Regis ordinarius in insulâ Sancti Dominici.

Proponebat Parisiis PETRUS BERCHER, Parisinus, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1742, à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1742.